

The Kuzari- Rabbi Yehuda Halevi

(א) אמר יהודה בן שאול ז"ל, אמר המחבר: שאול שאלו אותי על מה שיש אתי מן הטענות והתשובות על החולקים עלינו מן הפילוסופים ואנשי התורות, ועל המינים החולקים על המון ישראל,

וזכרתי מה ששמעתי כבר מטענות החבר אשר היה אצל מלך כוזר הנכנס בדת היהודים היום כארבע מאות שנה כאשר נזכר ונדע בספרי דברי הימים, כי נשנה עליו חלום פעמים רבות כאלו מלאך מדבר עמו ואומר לו: "כונתך רצויה אצל הבורא אבל מעשך איננו רצוי". והוא היה משתדל מאד בתורת הכוזר עד שהיה משמש בעבודת ההיכל והקרבנות בעצמו בלב שלם, וכך אשר היה משתדל במעשים ההם, היה המלאך בא אליו בלילה ואומר לו: "כונתך רצויה ומעשך איננו רצוי",

וגרם לו זה לחקר על האמונות והדתות והתיהד בסוף הוא ועם רב מהפוזרים, והיו מטענות החבר מה שנתישבה נפשי עליהם והסכימו לדעתי. וראיתי לכתב הדברים ההם כאשר נפלו והמשפילים גבינו. – אמרו כי כאשר ראה מלך כוזר בחלומו כי כונתו רצויה אצל הבורא אבל מעשהו אינו נרצה וגוהו בחלום לבקש המעשה הנרצה אצל הבורא, שאל פילוסוף אחד על אמונתו.

1. Introduction: I WAS asked to state what arguments and replies I could bring to bear against the attacks of philosophers and followers of other religions, and also against [Jewish] sectarians who attacked the rest of Israel.

This reminded me of something I had once heard concerning the arguments of a Rabbi who sojourned with the King of the Khazars. The latter, as we know from historical records, became a convert to Judaism about four hundred years ago. **To him came a dream, and it appeared as if an angel addressed him, saying: 'Thy way of thinking is indeed pleasing to the Creator, but not thy way of acting.'** Yet he was so zealous in the performance of the Khazar religion, that he devoted himself with a perfect heart to the service of the temple and sacrifices. Notwithstanding this devotion, **the angel came again at night and repeated: 'Thy way of thinking is pleasing to God, but not thy way of acting.'**

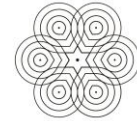
This caused him to ponder over the different beliefs and religions, and finally become a convert to Judaism together with many other Khazars. As I found among the arguments of the Rabbi, many which appealed to me, and were in harmony with my own opinions, I resolved to write them down exactly as they had been spoken. When the King of Khazar (as is related) dreamt that his way of thinking was agreeable to God, but not his way of acting, and was commanded in the same dream to seek the God-pleasing work, he inquired of a philosopher concerning his religious persuasion.

....

(י) אמר הכוזרי: אני רואה שצריך אני לשאל ליהודים, מפני שהם שארית בני ישראל, מפני שאני רואה שהם הטענה כי יש לבורא תורה בארץ. אחר כך קרא חכם מחכמי היהודים ושאל אותו על אמונתו.

10. Al Khazari: Indeed, I see myself compelled to ask the Jews, because they are the relic of the Children of Israel. **For I see that they constitute in themselves the evidence for the divine law on earth.** He then invited a Jewish Rabbi, and asked him about his belief.

(יא) אמר לו החבר: אנחנו מאמינים באלהי אברהם יצחק ויעקב המוציא את בני ישראל ממצרים באותות ובמופתים ובמסות, והמכלכלם במדבר, והמנחילם את ארץ כנען, אחר אשר העבירם את הים והיבדן במופתים

גְּדוּלִים, וְשָׁלַח מִשָּׁה בְּתוֹרָתוֹ, וְאַחַר כֵּן כָּמָה אֲלֵפֵי נְבִיאִים אַחֲרָיו מְזַהְרִים עַל תּוֹרָתוֹ, מִיַּעֲדִים בְּגִמּוּל טוֹב לְשׁוֹמְרָהּ, וְעֹנֵשׁ קֶשֶׁה לְמַמְרָה אוֹתָהּ. וְאַנְחֵנוּ מֵאַמְיִנִים בְּכָל מָה שֶׁכָּתוּב בְּתוֹרָה, וְהַדְּבָרִים אֲרָפִים.

11. The Rabbi replied: I believe in the God of Abraham, Isaac and Israel, who led the children of Israel out of Egypt with signs and miracles; who fed them in the desert and gave them the land, after having made them traverse the sea and the Jordan in a miraculous way; who sent Moses with His law, and subsequently thousands of prophets, who confirmed His law by promises to the observant, and threats to the disobedient. Our belief is comprised in the Torah--a very large domain.

(יב) אָמַר הַכוֹזָרִי: מִסְפָּקִים הֵייתִי שֶׁלֹּא אֶשְׁאַל יְהוּדֵי מִפְּנֵי שֶׁיַּדְעֵתִי אֲבוּד זְכָרָם וְחִסְרוֹן עֲצָתָם, כִּי הִשְׁפָּלוּת וְהַדְּלוּת לֹא עֲזְבוּ לָהֶם מִדֶּה טוֹבָה. וְהִלֵּא הִנֵּה לָךְ לֹמֵר, הִיְהוּדִי, כִּי אַתָּה מֵאַמִּין בְּבוֹרֵא הָעוֹלָם, וּמִסְדְּרוֹ וּמִנְהִיגוֹ, וּבְמִי שֶׁבְרָאָךְ וְהִטְרִיפָךְ וְהִדּוּמָה לְסַפּוּרִים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר הֵם טַעֲנַת כָּל מִי שֶׁיִּשְׁלֹו דָת, וּבַעֲבוּרָה הוּא רוֹדֵף הָאָמֶת, לְהַדְמוֹת לְבוֹרֵא בְּצַדִּיקוֹ וּבְחֻכְמָתוֹ:

12. Al Khazari: I had not intended to ask any Jew, because I am aware of their reduced condition and narrow-minded views, as their misery left them nothing commendable. **Now shouldst thou, O Jew, not have said that thou believes in the Creator of the world, its Governor and Guide, and in Him who created and keeps thee, and such attributes which serve as evidence for every believer,** and for the sake of which He pursues justice in order to resemble the Creator in His wisdom and justice?

(יג) אָמַר הַחֵבֵר: זֶה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר הִיא הַדָּת הַהִקְשִׁית הַמְנַהֲגִית, מִבֵּיא אֵלֶיהָ הָעִיּוֹן, וְנִכְנָסִים בָּהּ סִפְקוֹת רְבוּת. וְאִם תִּשְׁאַל הַפִּילוֹסוֹפִים עֲלֶיהָ אֵינְךָ מוֹצֵא אוֹתָם מִסְפִּימִים עַל מַעֲשֵׂה אֶחָד וְלֹא עַל דְּעַת אֶחָת, מִפְּנֵי שֶׁהֵם טַעֲנוּת, יֵשׁ מֵהֶם מַה שֶׁהֵם יְכוּלִים לְהַעֲמִיד מוֹפֵת, וּמֵהֶם מַה שֶׁיִּסְפְּקוּ בָם, וּמֵהֶם מַה שֶׁלֹּא יִסְפְּקוּ בָם, כָּל שֶׁכֵּן שֶׁיַּעֲמִידוּ בָם מוֹפֵת.

13. The Rabbi: That which thou dost express is religion based on speculation and system, the research of thought, but open to many doubts. Now ask the philosophers, and thou wilt find that they do not agree on one action or one principle, since some doctrines can be established by arguments, which are only partially satisfactory, and still much less capable of being proved.

(יד) אָמַר הַכוֹזָרִי: רוֹאָה אֲנִי דְבָרֶיךָ, הִיְהוּדִי, טוֹב מִפְּתִיחַתוֹ, וְאַנִּי רוֹצֵה עֲתָה שֶׁאוּסִיף לְדַבֵּר עִמָּךְ.

14. Al Khazari: That which thou sayest now, O Jew, seems to be more to the point than the beginning, and I should like to hear more.

(טו) אָמַר הַחֵבֵר: אֲבָל פְּתִיחַת דְּבָרֵי הִיא הַמוֹפֵת, וְעוֹד כִּי הִיא הַרְאָה אֵין צְרִיךְ עִמָּה לֹא רֵאָה וְלֹא מוֹפֵת.

15. The Rabbi: Surely the beginning of my speech was just the proof, and so evident that it requires no other argument.

(טז) אָמַר הַכוֹזָרִי: וְאַיִךְ הוּא זֶה.

16. Al Khazari: How so?

(יז) אָמַר הַחֵבֵר: תָּנוּ לִי רְשׁוֹת לְהַקְדִּים לָךְ הַקְדָּמוֹת, כִּי אֲנִי רוֹאָה דְבָרֵי כְּבָדִים עֲלֶיךָ וְנִקְלִים בְּעֵינַיִךְ:

17. The Rabbi: Allow me to make a few preliminary remarks, for I see thee disregarding and depreciating my words.

(יח) אָמַר הַכּוֹזָרִי: הַקִּדְמוֹתֶיךָ וְאֶשְׁמַעֵם.

18. Al Khazari: Let me hear thy remarks.

(יט) אָמַר הַחֲבֵר: אֱלוֹהֵי אֲדָמָה לָךְ כִּי מִלְּךָ הָדָו אֵינְךָ חֹסֵד רְאוּי לְרֹמְמוֹ וְלִתְתּוֹ כְּבוֹד לְשִׁמּוֹ וְלִסְפָּר מַעֲשָׂיו בְּמַה שְׂיִגְיַע אֶלֶיךָ מִצְדָּק אֲנִשִּׁי אֶרְצוֹ וּמַדּוּתָם הַטּוֹבוֹת, וְשִׁמְשָׂאֵם וּמִתְנָם בְּאַמוּנָה, הַהֵייתָ חַיֵּב בְּזֶה.

19. The Rabbi: If thou wert told that the King of India was an excellent man, commanding admiration, and deserving his high reputation, one whose actions were reflected in the justice which rules his country and the virtuous ways of his subjects, would this bind thee to revere him?

(כ) אָמַר הַכּוֹזָרִי: וְאִיךָ הֵייתִי חַיֵּב בּוֹ, וְאֲנִי מְסַפֵּק אִם צְדָק אֲנִשִּׁי הָדָו מַעֲצָמָם וְאִיו לָהֶם מִלְּךָ, אוֹ צְדָקְתָם מִחֲמַת מִלְּכָם, אוֹ אִם מִשְׁנֵי הַפְּגִים יַחַד.

20. Al Khazari: How could this bind me, whilst I am not sure if the justice of the Indian people is natural, and not dependent on their king, or due to the king or both?

(כא) אָמַר הַחֲבֵר: וְאִם הָיוּ בָּאִים אֵלֶיךָ שְׁלוּחָיו בְּתַשׁוּרוֹת הַדִּיּוֹת, אֵינְךָ מְסַתְּפֵק שְׂאִינְךָ נִמְצָאִים אֶלָּא בְּאַרְץ הָדָו בְּאַרְמֹנוֹת הַמְּלָכִים, בְּכֶתֶב מִפְּרֶסֶם שֶׁהוּא מְאֹתוֹ, וְעַמּוֹ רְפוּאוֹת שֶׁהֵן רֹפְאוֹת אוֹתְךָ מִחֲלִיךָ, וְשׁוֹמְרוֹת עֲלֶיךָ בְּרִיאוֹתְךָ, וְסַמֵּי הַמֶּנֶת לְשׁוֹנְאֵיךָ וְהַנִּלְחָמִים בְּךָ, שֶׁאַתָּה יוֹצֵא לָהֶם בְּהֵם וּמִמֵּית אוֹתָם מִבְּלִי כְּלֵי מִלְחָמָה, הַהֵייתָ חַיֵּב לַהֵיּוֹת סָר אֶל מִשְׁמַעְתּוֹ וְאֶל עֲבוֹדָתוֹ.

21. The Rabbi: But if his messenger came to thee bringing presents which thou knowest to be only procurable in India, and in the royal palace, accompanied by a letter in which it is distinctly stated from whom it comes, and to which are added drugs to cure thy diseases, to preserve thy health, poisons for thy enemies, and other means to fight and kill them without battle, would this make thee beholden to him?

(כב) אָמַר הַכּוֹזָרִי: כִּי־הוּא, וְהִנֵּה הַסֵּפֶק הָרֵאשׁוֹן סָר מִמֶּנִּי אִם יֵשׁ לְאֲנִשִּׁי הָדָו מִלְּךָ אִם לֹא, וְהֵייתִי אֲזוֹ מֵאַמְיִן שְׂמִלְכוּתוֹ וּדְבָרוֹ נוֹגְעִים אֵלַי.

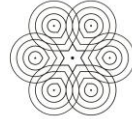
22. Al Khazari: Certainly. For this would remove my former doubt that the Indians have a king. I should also acknowledge that a proof of his power and dominion has reached me.

(כג) אָמַר הַחֲבֵר: וְאִם יִשְׁאַלְךָ הַשּׁוֹאֵל עָלָיו בְּמַה תִּתְּאָר אוֹתוֹ.

23. The Rabbi: How wouldst thou, then, if asked, describe him?

(כד) אָמַר הַכּוֹזָרִי: בְּתֵאָרִים אֲשֶׁר הִתְבָּרְרוּ אֶצְלִי לְעֵינָי, וְאַחֲבָר אֲלֵיהֶם אֲשֶׁר הָיוּ סִפְק אֶצְלִי וְהִתְבָּרְרוּ בְּאֵלֶּה הָאֲחֵרוֹנִים.

24. Al Khazari: In terms about which I am quite clear, and to these I could add others which were at first rather doubtful, but are no longer so.

(כה) אמר החבר: על הדרך הזה השיבותיך כְּאִשֶּׁר שְׁאַלְתָּנִי. וְכֵן פָּתַח מֹשֶׁה לְדַבֵּר עִם פַּרְעֹה כְּשֶׁאָמַר לוֹ: אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שְׁלַחְנִי אֵלֶיךָ, רְצוֹנֹו לֹאמֹר: אֱלֹהֵי אֲבֹרָהִם יִצְחָק וְיַעֲקֹב מִפְּנֵי שֶׁהָיָה אֲבֹרָהִם מִפְּרֹסֶס אֶצֶל הָאֲמֹת, וְכִי הִתְחַבֵּר אֵלֵיהֶם דָּבַר הָאֱלֹהִים וְהִנְהִיג אוֹתָם וְעֲשֵׂה לָהֶם נִפְלְאוֹת, וְלֹא אָמַר: אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ שְׁלַחְנִי אֵלֶיךָ. וְלֹא: בּוֹרְאֵי וּבּוֹרְאֵךְ, וְכֵן פָּתַח אֱלֹהִים דְּבָרָיו אֶל הַמּוֹן יִשְׂרָאֵל: "אֲנֹכִי יְיָ אֱלֹהֵיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם," וְלֹא אָמַר: "אֲנִי בּוֹרֵא הָעוֹלָם וּבּוֹרְאֶכֶם."

וְכֵן פָּתַחְתִּי לְךָ מִלֶּךְ הַכּוֹזָר כְּאִשֶּׁר שְׁאַלְתָּנִי עַל אֲמוּנָתִי, הַשִּׁיבוֹתִיךָ מֵה שְׁאַנִּי חָיֵב בּוֹ וְחִיבִין בּוֹ כֹּל קֹהֵל יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר הִתְבַּרֵּר אֶצְלָם הַמַּעֲמָד הַהוּא בְּרֵאוֹת עֵינֵיהֶם וְאַחַר כֵּן הִסְבִּילָה הַנִּמְשָׁכֶת שֶׁהִיא כְּמִרְאֵה הָעֵין:

25. The Rabbi: In this way I answered thy first question. In the same strain spoke Moses to Pharaoh, when he told him: 'The God of the Hebrews sent me to thee,' viz. the God of Abraham, Isaac and Jacob. For Abraham was well known to the nations, who also knew that the divine spirit was in contact with the patriarchs, cared for them, and performed miracles for them. He did not say: 'The God of heaven and earth,' nor 'my Creator and thine sent me.' In the same way God commenced His speech to the assembled people of Israel: 'I am the God whom you worship, who has led you out of the land of Egypt,' but He did not say: 'I am the Creator of the world and your Creator.'

Now in the same style I spoke to thee, a Prince of the Khazars, when thou didst ask me about my creed. I answered thee as was fitting, and is fitting for the whole of Israel who knew these things, first from personal experience, and afterwards through uninterrupted tradition, which is equal to the former.

(כו) אמר הכוזרי: אם כן אני רואה שתורתכם אינה נתונה כי אם לכם.

26. Al Khazari: If this be so, then your belief is confined to yourselves?

(כו) אמר החבר: כִּרְהוּא, וְכֹל הַנִּלְוָה אֵלֵינוּ מִן הָאֲמֹת בְּפֶרֶט יִגִּיעָהוּ מִן הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יִיטִיב הַבּוֹרֵא אֵלֵינוּ, אֵךְ לֹא יִהְיֶה שׁוֹה עִמָּנוּ. וְאֵלוֹ הָיָה חַיִּיב הַתּוֹרָה מִפְּנֵי שֶׁבְּרָאֵנוּ הָיָה שׁוֹה בָּהּ הַלְבָּן וְהַשְּׁחוֹר, כִּי הִכֵּל בְּרִיאֹתָיו. אֵךְ הַתּוֹרָה מִפְּנֵי שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, וְהִתְחַבְּרוֹת כְּבוֹדֵוּ אֵלֵינוּ, מִפְּנֵי שֶׁאֲנַחְנוּ נִקְרָאִים הַסְּגֻלָּה מִבְּנֵי אָדָם.

27. The Rabbi: Yes; but any Gentile who joins us unconditionally shares our good fortune, without, however, being quite equal to us. If the Law were binding on us only because God created us, the white and the black man would be equal, since He created them all. But the Law was given to us because He led us out of Egypt, and remained attached to us, because we are the pick of mankind.

שירי ריה"ל:

יום שבתון אין לשפח

זכרו כרית הניחות
יונה מצאה בו מנוח
ושם ינוחו יגיעי כח

יונה מצאה בו מנוח ושם ינוחו יגיעי כח

היום נכבד לבני אמונים
זהירים לשמרו אבות ובנים
חקיק בשגי לחות אבנים
מרב אונים ואמיץ פח

יונה מצאה בו מנוח ושם ינוחו יגיעי כח

ובאו כלם בכרית יחד
נעשה ונשמע אמרו כאחד
ופתחו וענו יי אחד
ברוך הנותן ליעף פח

יונה מצאה בו מנוח ושם ינוחו יגיעי כח

דבר בקדשו אל ביהר המור
יום השביעי זכור ושמור
וכל פקודיו יחד לגמר
חזק מתנים ואמיץ פח

יונה מצאה בו מנוח ושם ינוחו יגיעי כח

העם אשר נע וכצאן תעה
זכור לפקדו ברית ושבועה
לבלי יעבר בם מקרה רעה
כאשר נשבעת על מי נח

יונה מצאה בו מנוח ושם ינוחו יגיעי כח

יום ליבשה נהפכו מצולים, שינה חדשה שבחו גאולים

יום בצר נכבדת ואלי נחמדת, ולך עז יסדת מפי עוללים:
הטבעת בתרמית רגלי בת ענמית, ופעמי שולמית פו
בנעלים

וכל ראי ישירון בעת הודי ישירון, אין פאל ישירון ואיכינו
פלילים:

דגלי בן תרים על הנשארים, ותלקט פזורים כמלקט שבלים
הבאים עמך בכרית חתמך, ומבטן לשמך הם נמלים:

הראו אתם לכל ראה אותם, ועל פנפי כסותם יעשו גדלים
למי זאת נרשמת הפר נא דבר אמת, למי החתמת
והפתילים:

שוב שנית לקדשה ואל תוסף לגרשה, והעלה אור שמשה
ונסו הצללים

דידים ורוממוך בשינה קדמוך, מי כמכה אדני באלים:

ציון, הלא תשאלי לשלום אסיריך,

דורשי שלומך והם יתר עדרייך ?
מים ומזרח ומצפון ותימן שלום
רחוק וקרוב שאי מכל עברייך .
ושלום אסיר תקוה נותן דמעיו כטל חרמון
ונכסף לרידתם על הררייך !

לבכות ענותך אני תנים, ועת אחלום
שיבת שבותך - אני כינור לשירייך .

ציון, הלא תשאלי לשלום אסיריך ,
דורשי שלומך והם יתר עדרייך ?
אשרי מחכה ויגיע ויראה עלות
אורך ויבקעו עליו שחרייך -
לראות בטובת בחירייך ולעלוז בשימתך
בשובך אלי קידמת נעורייך !